

KOORDINACIJA UPRAVLJANJA NOVČANIM SREDSTVIMA I MONETARNE POLITIKE: MEĐUNARODNO ISKUSTVO

PRAKSE UPRAVLJANJA DRŽAVNIM NOVČANIM SREDSTVIMA
U JUŽNOJ AFRICI

IZLAŽE:

IME: FABIOH
PREZIME: BUSBY

Naziv:
*Služba za upravljanje
imovinom i obvezama*

Datum
18. veljače/februara
2026.

national treasury

Department:
National Treasury
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

A **NATION** THAT **WORKS**

SADRŽAJ

PRIMARNI CILJEVI

FUNKCIJA UPRAVLJANJA NOVČANIM SREDSTVIMA U JUŽNOJ
AFRICI

FINANCIRANJE, UPRAVLJANJE NOVČANIM SREDSTVIMA I ALATI
PREMOSNOG (KRATKOROČNOG) FINANCIRANJA

PROCES KOORDINACIJE

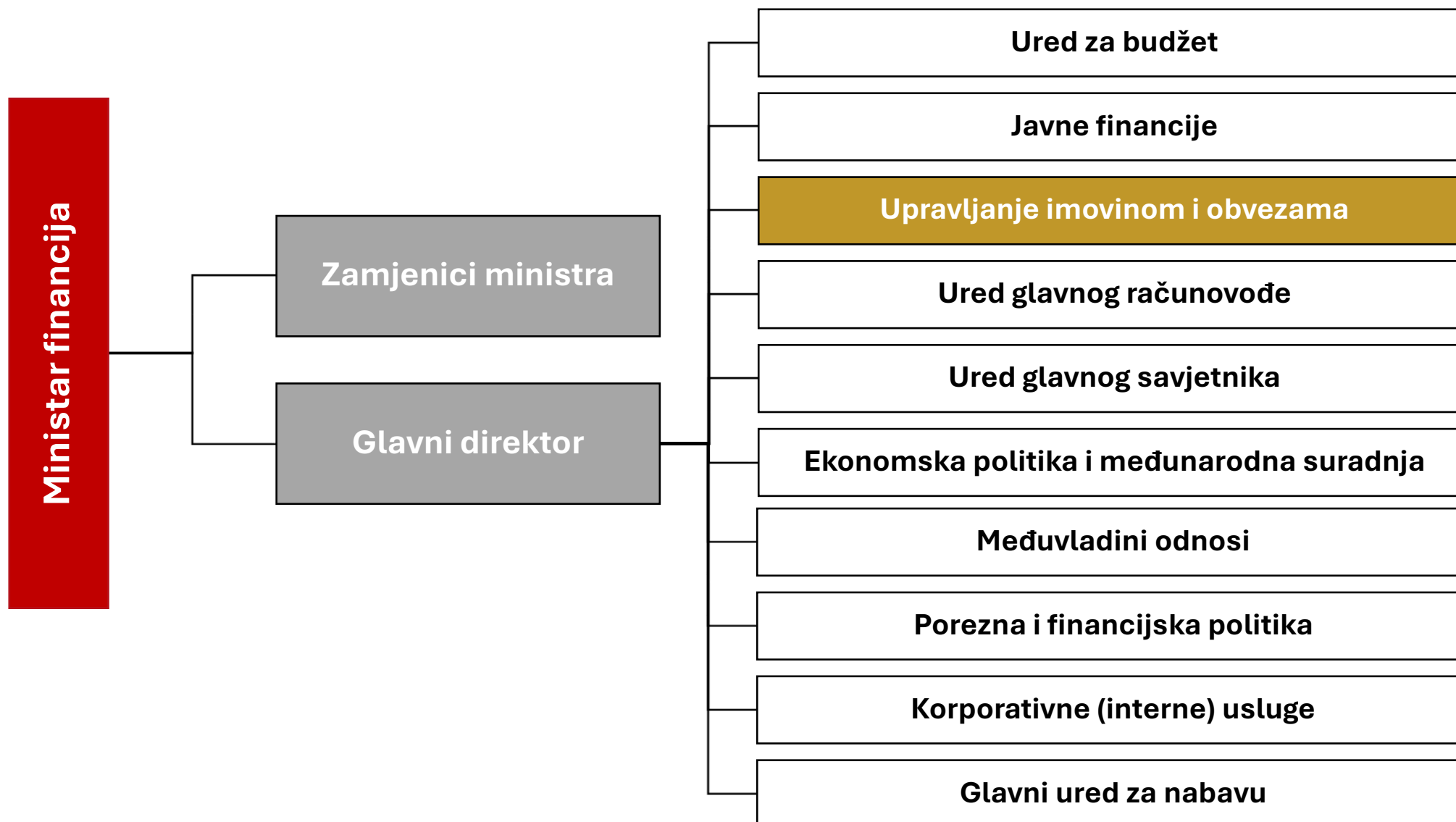
PRIMARNI CILJEVI

KLJUČNI CILJEVI POLITIKE

- Osigurati učinkovito upravljanje državnim novčanim sredstvima radi osiguravanja dostatne likvidnosti u svakom trenutku za ispunjavanje svih obveza po njihovom dospijeću.
- Maksimalno povećati prinose od viška sredstava učinkovitim investiranjem sredstava.
- Smanjiti utjecaj državnih novčanih tokova na domaći bankarski sektor osiguravanjem sljedećeg:
  - Likvidnosni uvjeti u bankarskom sustavu ostaju stabilni bez velikih ili nepredvidljivih fluktuacija.
  - Implementacija monetarne politike nije poremećena niti ugrožena.
    - Državnim novčanim tokovima upravlja se na centralnoj razini, a veliki tokovi se planiraju i koordiniraju s Južnoafričkom (centralnom) bankom za rezerve (SARB).

FUNKCIJA UPRAVLJANJA NOVČANIM SREDSTVIMA U JUŽNOJ AFRICI

USTROJ DRŽAVNOG TREZORA

INSTITUCIONALNA UREĐENJA

Državni trezor:

- Upravljanje dugom i novčanim sredstvima u sklopu iste službe

Južnoafrička centralna banka (SARB):

- Bankar države
- Koordinacija i obrada državnih plaćanja u domaćoj i stranoj valuti
- Upravljanje deviznim depozitima i rezervama (uključujući depozite u američkim dolarima)
- Vođenje aukcija trezorskih zapisa i domaćih obveznica u ime državnog trezora (DT)

Poslovne banke:

- Naplata i prijenos prihoda od poreza i neporeznih prihoda
- Primarni trgovci domaćim državnim obveznicama s fiksnom kamatnom stopom
- Voditelji ili suvoditelji emisija međunarodnih obveznica

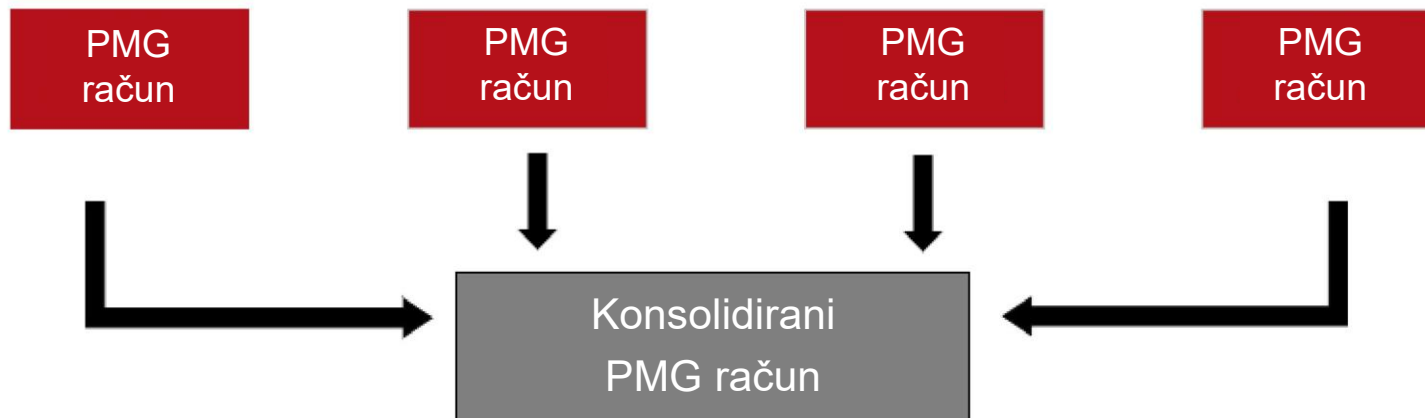
Upravljanje i koordinacija:

- Transparentnost se osigurava regulatornim okvirom i razmjenom podataka između državnog trezora, državnih ministarstava i južnoafričkih poreznih uprava (SARS)

JEDINSTVENI RAČUN TREZORA: CIKLUS PLAĆANJA

Primarni tekući računi ministarstava (PMG)

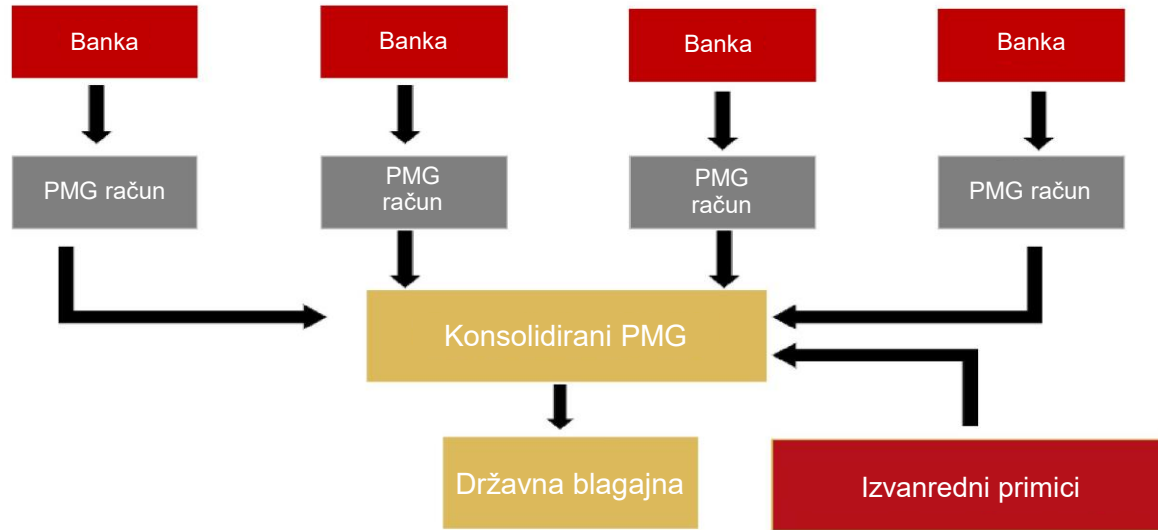
otvoreni u SARB-u

- PMG računi su tekući računi ministarstava u SARB-u koji se koriste za plaćanje rashoda i naplatu prihoda te su povezani s horizontalnim državnim računovodstvenim sustavima.
- Stanja na računima konsolidiraju se na kraju svakog radnog dana, pri čemu konsolidirani saldo svih računa financira služba za upravljanje novčanim sredstvima.

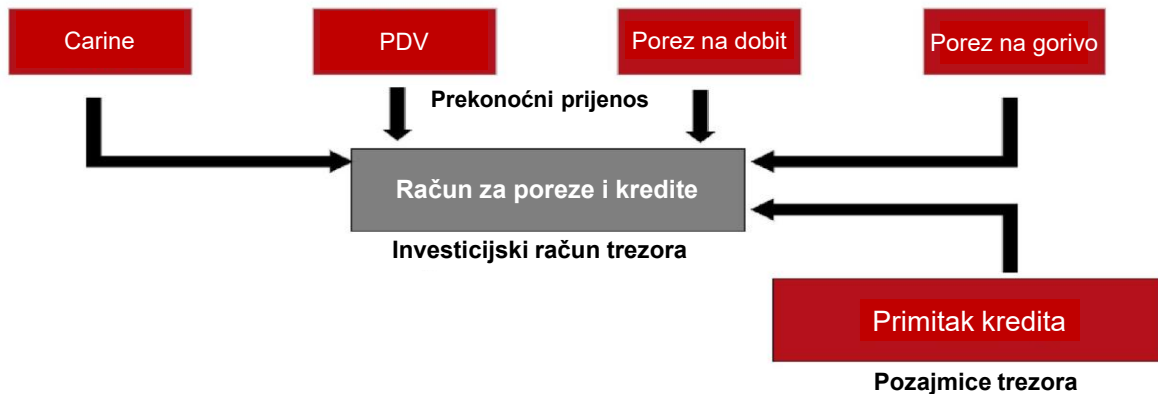
JEDINSTVENI RAČUN TREZORA: CIKLUS KOJI SE ODNOSI NA PRIMITKE

Ciklus koji se odnosi na primitke (neporezne prihode) ministarstava

Poslovna banka

Depozitni računi Agencije za naplatu poreza (PU)

Ciklus koji se odnosi na primitke (neporezne prihode) ministarstava

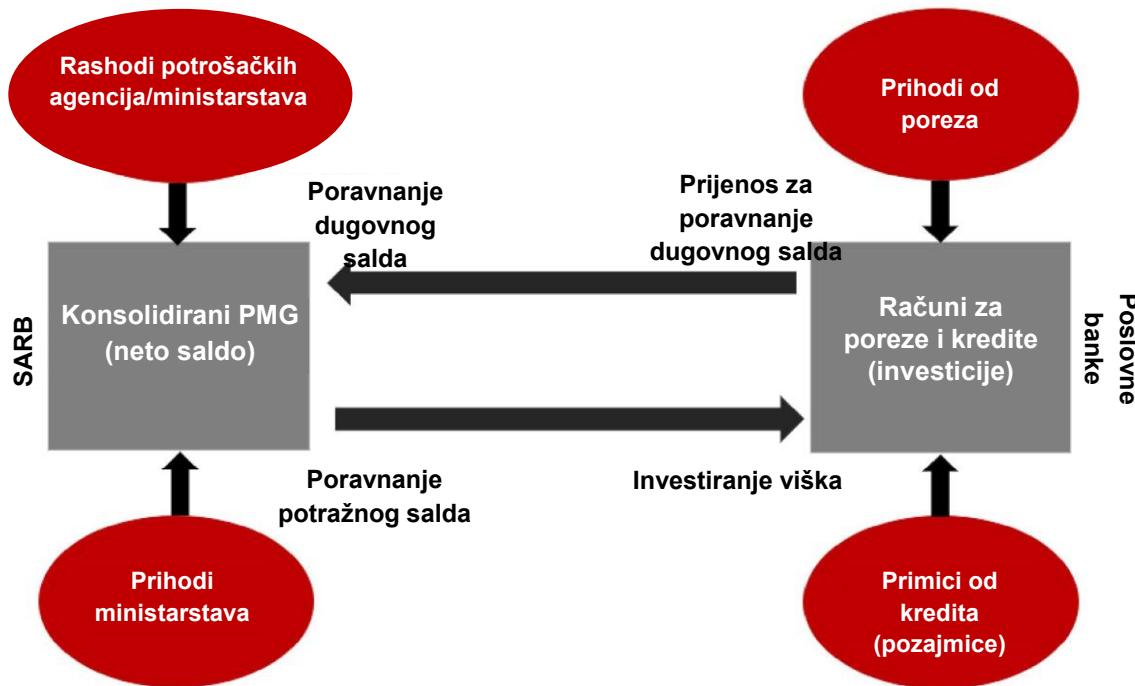
- Prihodi ministarstava deponiraju se na račune u poslovnim bankama i automatski prenose kao depoziti za upravljanje novčanim sredstvima (CMD) na PMG račune, koje banke prijavljuju SARB-u i koje služba za upravljanje novčanim sredstvima (DCM) uključuje u dnevne odluke o financiranju.
- Sredstva se prenose preko PMG računa i računa državne blagajne na račune za poreze i kredite, pri čemu državni trezor povlači sredstva s tih računa kako bi pokrio manjak financijskih sredstava kada projicirani rashodi premašuju dnevne prihode.

Ciklus koji se odnosi na prihode od poreza

- Prihodi koje naplaćuje SARS svakodnevno se prenose u Nacionalni fond za prihode (NRF) putem bankovnih računa za poreze i kredite, koji se koriste i za financiranje dnevnih potreba NRF-a za novčanim sredstvima prijenosima na račun državne blagajne i PMG račune.
- Postoji šest banaka za poreze i kredite: četiri velike poslovne banke u kojima su otvoreni državni investicijski računi za višak sredstava, dok dvije banke samo naplaćuju poreze u ime države.

JEDINSTVENI RAČUN TREZORA: DNEVNO PORAVNANJE RASHODA U LOKALNOJ VALUTI

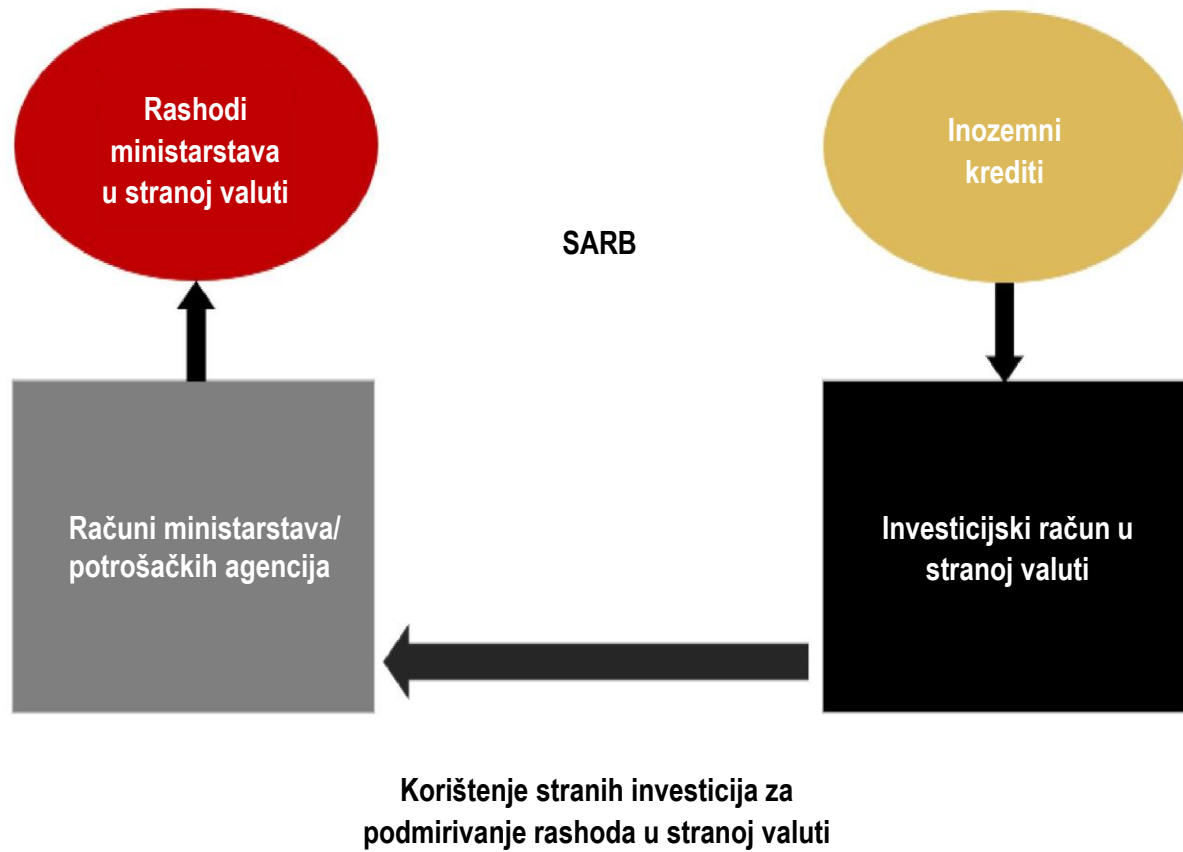
Dnevno poravnanje rashoda u lokalnoj valuti

Dnevno poravnanje rashoda u lokalnoj valuti

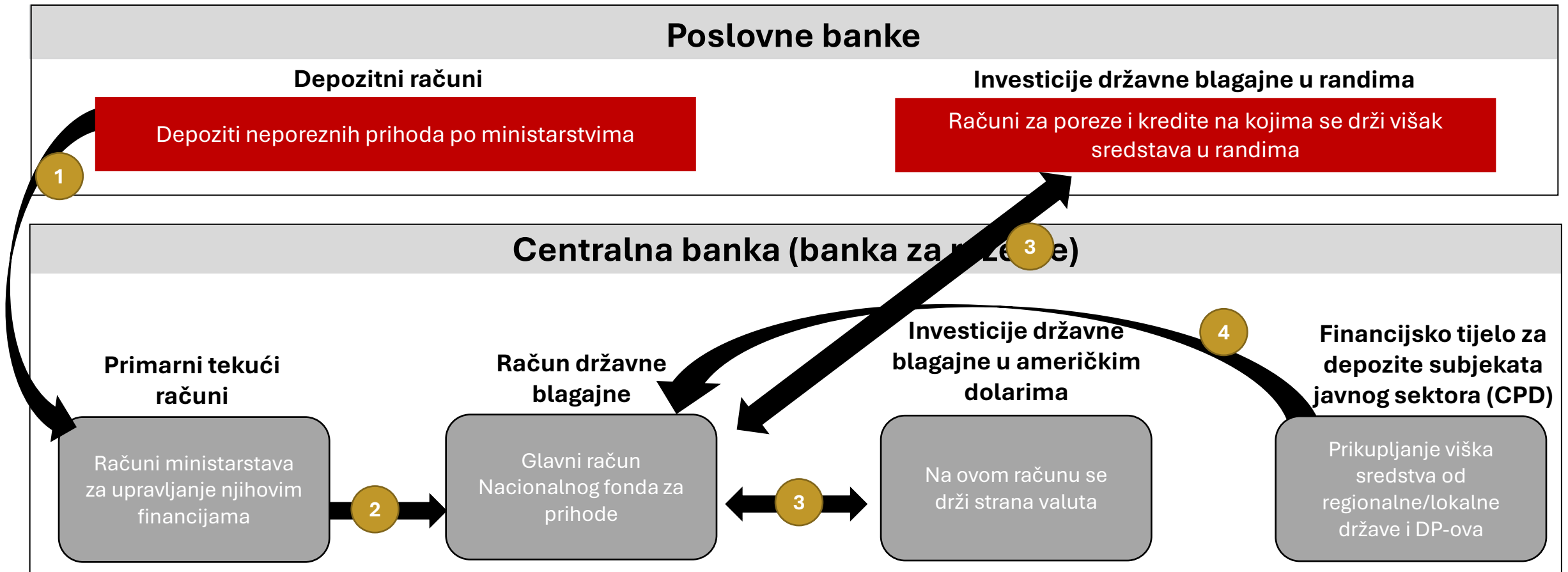
- Ciklus plaćanja u lokalnoj valuti odvija se preko PMG računa ministarstava, konsolidiranog PMG računa i računa državne blagajne u SARB-u, pri čemu se PMG računi koriste za sva plaćanja ministarstava i dnevno se zatvaraju na nulu jer se sredstva prenose u državnu blagajnu.
- DCM upravlja dnevnom likvidnošću prijenosom sredstava između računa za poreze i kredite i računa državne blagajne svakog jutra, nadopunjavanjem potreba za financiranjem ili povratom viška gotovine kada prihodi premašuju rashode u poslijepodnevnim satima.

JEDINSTVENI RAČUN TREZORA: DNEVNO PORAVNANJE RASHODA U STRANOJ VALUTI

- Ciklus deviznih plaćanja obuhvaća račun države za strane investicije (USD), PMG račune ministarstava, konsolidirani PMG račun i račun državne blagajne.
- SARB obrađuje plaćanja u stranoj valuti koja pokreću državna ministarstva.
- SARB povlači potrebne američke dolare s računa države za strane investicije za podmirenje obveza u stranoj valuti.
- SARB istovremeno polaže iznos u protuvrijednosti u randima (ZAR) na račun državne blagajne kako bi se plaćanje zabilježilo u domaćem sustavu.

JEDINSTVENI RAČUN TREZORA: STRUKTURA DRŽAVE

1 Svi naplaćeni neporezni prihodi ministarstava prenose se na njihove PMG račune nakon dva dana

2 PMG računi ulaze u prekoračenje tijekom dana. Poravnanje konsolidiranog salda na kraju dana na računu državne blagajne

3 Financiranje računa državne blagajne radi podmirivanja preuzetih obveza PMG računa u randima/stranoj valuti

4 Pozajmice CPD-a za premosno (kratkoročno) financiranje

**UPRAVLJANJE NOVAČNIM SREDSTVIMA, FINANCIRANJE I INSTRUMENTI
PREMOSNOG (KRATKOROČNOG) FINANCIRANJA**

DUŽNIČKI INSTRUMENTI JUŽNE AFRIKE

Dužnički instrumenti

Kratkoročni

- Trezorski zapisi (dospijeća 6, 9, 12 mjeseci)
- Tjedne aukcije trezorskih zapisa
- CPD

Dugoročni

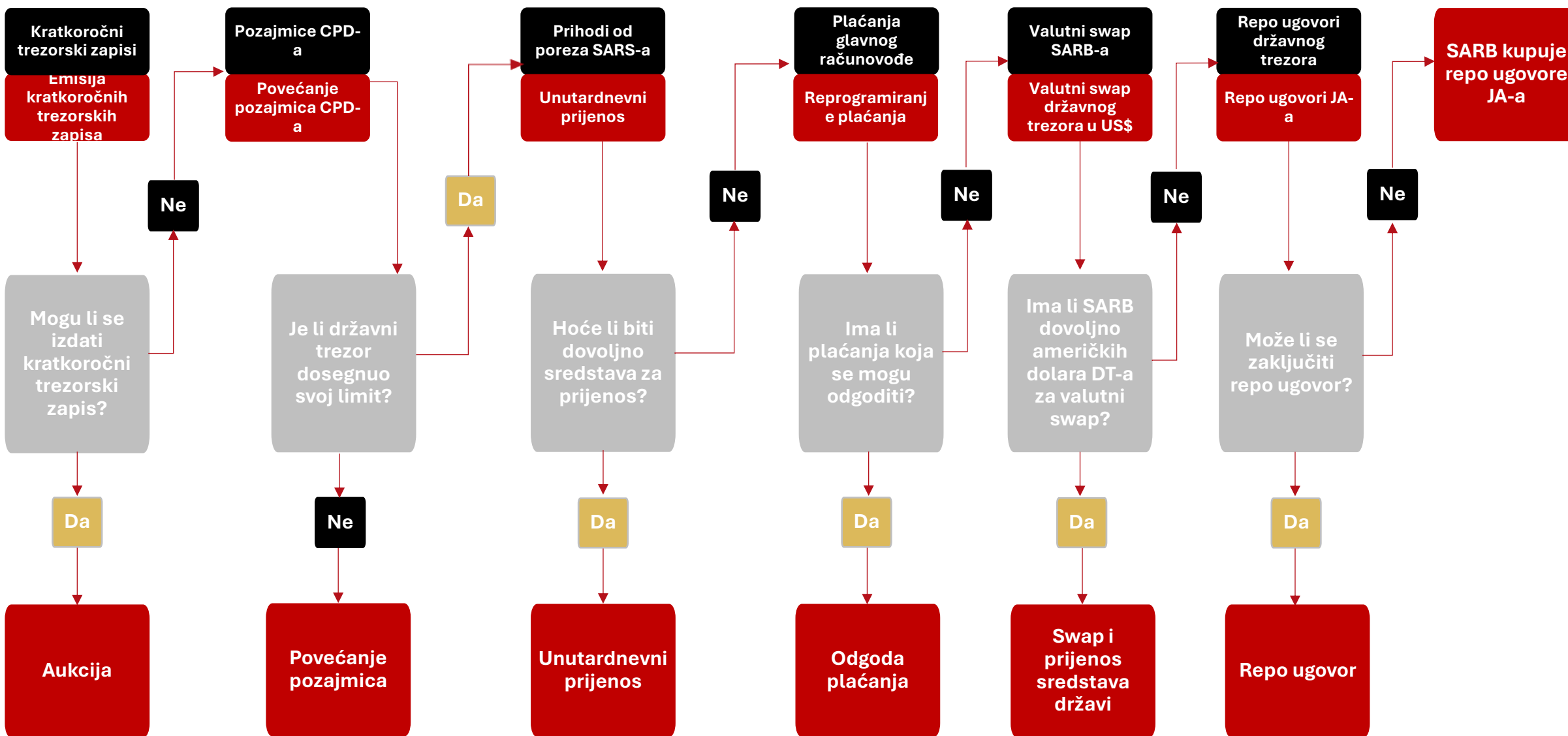
- Fiksna stopa, do 32 godine
- Indeksirani inflacijom, do 35 godina
- Tjedne aukcije obveznica s fiksnom stopom i indeksiranih inflacijom

Instrumenti upravljanja novčanim sredstvima

Kratkoročni

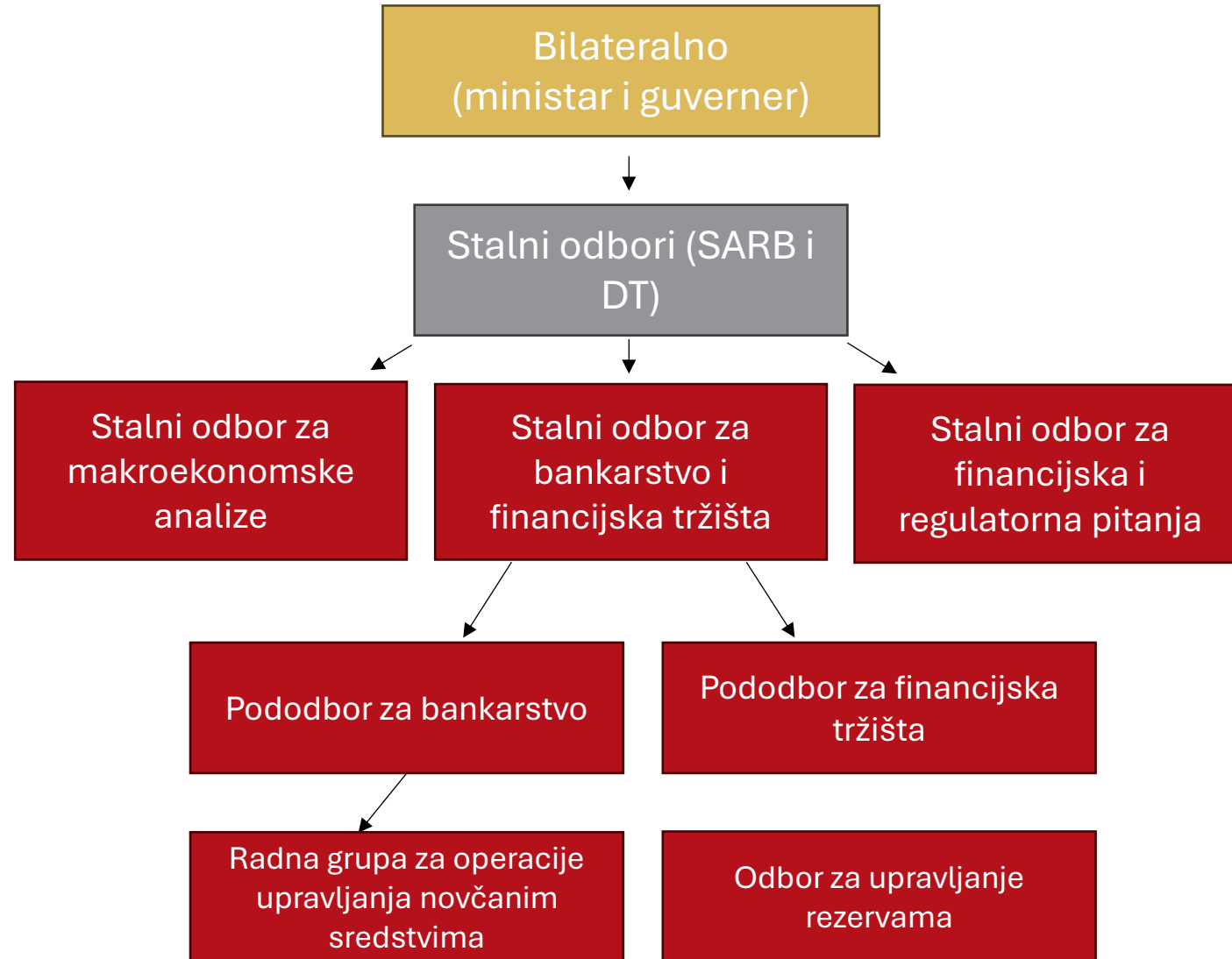
- Trezorski zapisi s dospjećem 12 mjeseci i kraće
- Korištenje viška sredstva šire države (pokrajina i državnih poduzeća)
- Pretvaranje američkog dolara u rande
- Unutardnevni prijenosi naplaćenih prihoda od poreza
- Reprogramiranje velikih plaćanja

MATRICA PREMOSNOG (KRATKOROČNOG) FINANCIRANJA ZA POKRIVANJE KRATKOROČNOG MANJKA SREDSTAVA U JUŽNOJ AFRICI

PROCES KOORDINACIJE IZMEĐU DRŽAVNOG TREZORA I SARB-a

PROCES KOORDINACIJE IZMEĐU SARB-a i DT-a

Formalni savjetodavni proces između SARB-a i DT-a

- Osigurava koordinaciju između SARB-a i državnog trezora u pogledu makroekonomskih, bankarskih i regulatornih pitanja
- Omogućuje strukturirane kanale za donošenje odluka i razmjenu informacija

Što se postiže procesom?

- Predvidljive i koordinirane operacije u pogledu državnih novčanih sredstava i pozajmica
- Rano prepoznavanje makroekonomskih rizika i rizika na financijskim tržištima
- Jasno razdvajanje donošenja fiskalnih odluka i implementacije monetarne politike

Zašto je to važno?

- Zaštita neovisnosti i učinkovitosti monetarne politike
- Povećanje transparentnosti i vjerodostojnosti politika
- Jačanje povjerenja u financijska tržišta

